

**Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission**

LEAVING CERTIFICATE EXAMINATION, 2015

HEBREW STUDIES — ORDINARY LEVEL

WEDNESDAY, 17 JUNE — MORNING, 9.30 to 12.30

Total Marks: 400

General Directions for Candidates

ALL FOUR SECTIONS, A, B, C AND D MUST BE ANSWERED.

EACH SECTION CARRIES 100 MARKS.

SECTION A

Candidates must answer on ONE passage only.

1. זְכוֹר אֶת-יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְשׁוֹ: שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבֹד וְעָשִׂיתָ כָּל-מְלֹאכֶתֶךָ: וְיוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבַּת לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ לֹא-תַעֲשֶׂה כָּל-מְלֹאכָה אַתָּה וּבִנְךָ וּבִתֶּךָ עֲבַדְךָ וְאִמְתֶּךָ וּבְהֵמֹתֶךָ וְגֵרְךָ אֲשֶׁר בְּשַׁעְרֶיךָ: כִּי שֵׁשֶׁת-יָמִים עָשָׂה יְהוָה אֶת-הַשָּׁמַיִם וְאֶת-הָאָרֶץ אֶת-הַיָּם וְאֶת-כָּל-אֲשֶׁר-בָּם וַיִּנַּח בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי עַל-כֵּן בֵּרַךְ יְהוָה אֶת-יוֹם הַשַּׁבָּת וַיְקַדְּשֵׁהוּ: כִּבְדֹּ אֶת-אָבִיךָ וְאֶת-אִמְּךָ לְמַעַן יֵאָרְכוּ יָמֶיךָ עַל הָאָדָמָה אֲשֶׁר-יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ:
- (a) What important instructions are given to the people of Israel in the passage above? (25)
- (b) Parse and translate the following **three** words: (25)
- וְעָשִׂיתָ   וַיְקַדְּשֵׁהוּ   כִּבְדֹּ
- (c) Write a short essay outlining the instructions relating to marriage found in the Bible and Mishnah. Support your answer with biblical and Mishnaic references. (50)

OR

2. כִּי-תֵבֵא אֶל-הָאָרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ וַיְרַשְׁתָּהּ וַיִּשְׁבַּתָּהּ בָּהּ וְאָמַרְתָּ אֲשִׁימָה עָלַי מִלֶּךְ כְּכָל-הַגּוֹיִם אֲשֶׁר סְבִיבֹתַי: שׁוּם תָּשִׂים עָלֶיךָ מֶלֶךְ אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בּוֹ מִקֶּרֶב אַחֶיךָ תָּשִׂים עָלֶיךָ מֶלֶךְ לֹא תֹכֵל לָתֵת עָלֶיךָ אִישׁ נָכְרִי אֲשֶׁר לֹא-אֶחָיֶךָ הוּא: רַק לֹא-יִרְבֶּה-לוֹ סוּסִים וְלֹא-יֵשִׁיב אֶת-הָעַם מִצְרִימָה לְמַעַן הַרְבּוֹת סוּס וַיְהוֶה אָמַר לָכֶם לֹא תִסְפּוּן לָשׁוּב בַּדֶּרֶךְ הַזֶּה עוֹד: וְלֹא יִרְבֶּה-לוֹ נָשִׁים וְלֹא יִסּוּר לְבָבוֹ וַיִּכְסֶּף וְזָהָב לֹא יִרְבֶּה-לוֹ מְאֹד: וְהָיָה כְּשִׁבְתוֹ עַל כִּסֵּא מַמְלַכְתּוֹ וְכָתַב לוֹ אֶת-מִשְׁנֵה הַתּוֹרָה הַזֹּאת עַל-סֵפֶר מַלְפָּנַי הַכְּהֻנִּים הַלְוִיִּם:
- (a) What instructions are given to the people of Israel in the passage above? (25)
- (b) Comment on the importance of the following statement as it occurs in the passage above: (25)
- וְהָיָה כְּשִׁבְתוֹ עַל כִּסֵּא מַמְלַכְתּוֹ וְכָתַב לוֹ אֶת-מִשְׁנֵה הַתּוֹרָה
- הַזֹּאת עַל-סֵפֶר מַלְפָּנַי הַכְּהֻנִּים הַלְוִיִּם:
- (c) Write a short essay outlining the important and unique contribution that David made to the institution of monarchy in Ancient Israel. (50)
- Support your answer with biblical reference.

SECTION B

Candidates must answer on ONE passage only.

1. וְאָמַר אֱתָהּ אֲדַנִּי יְהוָה הִנֵּה לֹא־יִדְעָתִי דְבַר כִּי־נֶעַר אָנֹכִי: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי
אֶל־תֹּאמַר נֶעַר אָנֹכִי כִּי עַל־כָּל־אֲשֶׁר אֲשַׁלְּחֶךָ תִּלְדֶּךָ וְאֵת כָּל־אֲשֶׁר אֲצַוֶּךָ
תִּדְבָר: אֶל־תִּירָא מִפְּנֵיהֶם כִּי־אֲתָדָךְ אֲנִי לְהַצִּילֶךָ נְאֻם־יְהוָה: וַיִּשְׁלַח יְהוָה
אֶת־יָדוֹ וַיִּגַע עַל־פִּי וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי הִנֵּה נָתַתִּי דְבָרִי בְּפִיךָ: רֵאֵה
הַפְּקֻדֹתֶיךָ הַיּוֹם הַזֶּה עַל־הַגּוֹיִם וְעַל־הַמַּמְלָכוֹת לְנִתּוֹשׁ וּלְנִתּוּץ וּלְהֶאֱבִיד
וּלְהָרוֹס לְבָנוֹת וּלְנִטּוֹעַ:

- (a) What does God say to the prophet in the passage above? (25)
- (b) Suggest a suitable title in Hebrew for the passage above. (25)
- (c) Write a short essay outlining the nature of prophetic protest in Ancient Israel.
Support your answer with biblical reference. (50)

OR

2. מִה־יִתְרוֹן הָעוֹשֶׂה בְּאֲשֶׁר הוּא עֹמֵל: רְאִיתִי אֶת־הַעֲנִין אֲשֶׁר נָתַן אֱלֹהִים
לְבַנֵּי הָאָדָם לְעֲנוֹת בּוֹ: אֶת־הַכֹּל עָשָׂה יִפָּה בְּעֵתוֹ גַּם אֶת־הָעֵלֶם נָתַן בְּלִבָּם
מִבְּלִי אֲשֶׁר לֹא־יִמְצָא הָאָדָם אֶת־הַמַּעֲשֶׂה אֲשֶׁר־עָשָׂה הָאֱלֹהִים מִרְאֵשׁ
וְעַד־סוֹף: יִדְעָתִי כִּי אֵין טוֹב בָּם כִּי אִם־לְשִׁמּוֹחַ וּלְעֲשׂוֹת טוֹב בְּחַיֵּיו: וְגַם
כָּל־הָאָדָם שְׂיֵאכֹל וְשִׁתָּה וְרָאָה טוֹב בְּכָל־עֲמָלוֹ מִתַּת אֱלֹהִים הִיא: יִדְעָתִי
כִּי כָל־אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה הָאֱלֹהִים הוּא יִהְיֶה לְעוֹלָם עָלָיו אֵין לְהוֹסִיף וּמִמֶּנּוּ אֵין
לְגַרֵעַ וְהָאֱלֹהִים עָשָׂה שִׁירָאוֹ מִלְּפָנָיו: מִה־שִּׁהְיָה כְּבָר הוּא וְאֲשֶׁר לְהִיֹּת
כְּבָר הִיא וְהָאֱלֹהִים יִבְקֹשׁ אֶת־נִרְדָּף:

- (a) What message does the author offer in the passage above? (25)
- (b) Parse and translate the following **three** words: (25)
- בְּחַיֵּיו   לֹא־יִמְצָא   רְאִיתִי
- (c) Write a short essay outlining the values and ideas expressed in the Wisdom literature of
the Bible with particular reference to the Book of Proverbs.
Support your answer with biblical reference. (50)

OVER →

SECTION C

Candidates must answer on ONE passage only.

1. וַיְהִי עִם-לֵבָב דָּוִד אָבִי לְבָנוֹת בַּיִת לַיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-דָּוִד
אָבִי יַעַן אֲשֶׁר הָיָה עִם-לִבְבְּךָ לְבָנוֹת בַּיִת לַיהוָה הִטִּיבְתָּ כִּי הָיָה עִם-לִבְבְּךָ: רַק
אַתָּה לֹא תִבְנֶה הַבַּיִת כִּי אִם-בְּנֶדְךָ הֵיטֵא מִחֻלְצֵיךָ הוֹאִיבְנֶה הַבַּיִת לַיהוָה: וַיִּקָּם
יְהוָה אֶת-דְּבָרוֹ אֲשֶׁר דִּבֶּר וְאִקָּם תַּחַת דָּוִד אָבִי וְאֵשֶׁב עַל-כִּסֵּא יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר
דִּבֶּר יְהוָה וְאִבְנֶה הַבַּיִת לַיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: וְאֵשֶׁם שֵׁם מְקוֹם לְאָרוֹן
אֲשֶׁר-שָׁם בְּרִית יְהוָה אֲשֶׁר כָּרַת עִם-אַבְתְּיָנוּ בְּהוֹצִיאֹ אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם:
- (a) What information is provided in the passage above? (25)
- (b) Write an explanatory note on what is referred to in the phrase below and its importance in the Bible: **מְקוֹם לְאָרוֹן אֲשֶׁר-שָׁם בְּרִית** (25)
- (c) Write a short essay outlining the role of the Priesthood and the Levites in Ancient Israel. Support your answer with biblical reference. (50)

OR

2. וְהָיָה הַיּוֹם הַזֶּה לָכֶם לְזִכְרוֹן וְחַגְתֶּם אוֹתוֹ חַג לַיהוָה לְדֹרֹתֵיכֶם חֻקַּת עוֹלָם תִּחְגְּגוּהוּ:
שִׁבְעַת יָמִים מִצּוֹת תֹּאכְלוּ אֶדְ בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן תִּשְׁבִּיתוּ שְׂאֵר מִבְּתֵיכֶם כִּי כָל-אֲכָל
חֶמֶץ וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהוּא מִיִּשְׂרָאֵל מִיּוֹם הָרִאשׁוֹן עַד-יוֹם הַשְּׁבִיעִי: וּבַיּוֹם
הָרִאשׁוֹן מִקְרָא-קֹדֶשׁ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִקְרָא-קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל-מְלֶאכֶה
לֹא-יַעֲשֶׂה בָהֶם אֶדְ אֲשֶׁר יֹאכְל לְכָל-נֶפֶשׁ הוּא לְבַדּוֹ יַעֲשֶׂה לָכֶם: וּשְׂמֵרְתֶם
אֶת-הַמִּצּוֹת כִּי בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה הוֹצֵאתִי אֶת-עַבְדֵיכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם וּשְׂמֵרְתֶם
אֶת-הַיּוֹם הַזֶּה לְדֹרֹתֵיכֶם חֻקַּת עוֹלָם: בְּרִאשׁוֹן בְּאַרְבַּעַה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ בְּעָרֵב
תֹּאכְלוּ מִצֵּת עַד יוֹם הָאֶחָד וְעֵשְׂרִים לַחֹדֶשׁ בְּעָרֵב: שִׁבְעַת יָמִים שְׂאֵר לֹא יִמָּצֵא
בְּבֵתֵיכֶם כִּי כָל-אֲכָל מִחֻמָּצֵת וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהוּא מֵעַדְתּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּגֵר וּבְאִזְרָח
הָאֶרֶץ: כָּל-מִחֻמָּצֵת לֹא תֹאכְלוּ בְּכָל מוֹשְׁבֵיכֶם תֹּאכְלוּ מִצּוֹת:
- (a) What instructions are given in the passage above? (25)
- (b) Suggest a suitable title in Hebrew for the passage above. (25)
- (c) Write a short essay outlining the origins, development and significance of the feast of Passover in Ancient Israel. Support your answer with biblical reference. (50)

SECTION D

Candidates must answer on ONE passage only.

1. וְעַתָּה כֹּה־תֹאמַר לְעַבְדֵי לְדָוִד כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֲנִי לְקַחְתִּיךָ מִן־הַנְּהוּה מֵאַחַר הַצָּאן לַהֲיֹזֵת נִגִּיד עַל־עַמִּי עַל־יִשְׂרָאֵל: וְאַהֲיָה עִמָּךְ בְּכֹל אֲשֶׁר הֲלַכְתָּ וְאַכְרַתָּה אֶת־כָּל־אֲיִבֶיךָ מִפְּנֵיךָ וְעָשִׂיתִי לְךָ שֵׁם גָּדוֹל כְּשֵׁם הַגְּדֹלִים אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ: וְשִׁמְתִי מְקוֹם לְעַמִּי לְיִשְׂרָאֵל וְנִטְעַתִּיו וְשָׁכַן תַּחְתָּיו וְלֹא יִרְגַז עוֹד וְלֹא־יִסִּיפוּ בְנֵי־עוֹלָה לְעַנּוֹתוֹ כַּאֲשֶׁר בְּרֹאשׁוֹנָה: וְלִמְן־הַיּוֹם אֲשֶׁר צִוִּיתִי שְׁפָטִים עַל־עַמִּי יִשְׂרָאֵל וְהִנִּיחְתִּי לְךָ מִכָּל־אֲיִבֶיךָ וְהִגִּיד לְךָ יְהוָה כִּי־בֵית יַעֲשֶׂה־לְךָ יְהוָה: כִּי יִמְלֹאוּ יָמֶיךָ וְשָׁכַבְתָּ אֶת־אֲבֹתֶיךָ וְהִקִּימְתִי אֶת־זֶרְעֶךָ אַחֲרֶיךָ אֲשֶׁר יֵצֵא מִמֶּעֶיךָ וְהִכִּינְתִי אֶת־מַמְלַכְתּוֹ:

- (a) What is the prophet instructed to say to the King in the passage above? (25)
- (b) Parse and translate the following **three** words:
אֶת־מַמְלַכְתּוֹ   אַחֲרֶיךָ   זֶרְעֶךָ (25)
- (c) Write a short essay outlining the roles played by Moses and Joshua in establishing and developing the Covenant between God and the people.
Support your answer with biblical reference. (50)

OR

2. וַיֵּצֵא חֶטֶר מִגִּזְע יֵשׁוּ וְנָצַר מִשְׂרָשׁוּי יִפְרָה: וְנָחָה עָלָיו רוּחַ יְהוָה רוּחַ חֲכָמָה וּבִינָה רוּחַ עֲצָה וּגְבוּרָה רוּחַ דַּעַת וְיִרְאַת יְהוָה: וְהִרְיָחוּ בִּירְאֵת יְהוָה וְלֹא־לְמִרְאָה עֵינָיו יִשְׁפּוֹט וְלֹא־לְמִשְׁמַע אָזְנוֹ יוֹכִיחַ: וְשֹׁפֵט בְּצַדִּיק דָּלִים וְהוֹכִיחַ בְּמִישׁוֹר לְעַנְוֵי־אֶרֶץ וְהִכָּה־אֶרֶץ בְּשֵׁבֶט פָּיו וּבְרוּחַ שְׁפָתָיו יָמִית רָשָׁע: וְהָיָה צַדִּיק אֲזוּר מִתְּנָיו וְהֶאֱמוּנָה אֲזוּר חֲלָצָיו:

- (a) What qualities will the person described in the passage above have? (25)
- (b) Suggest a suitable title in Hebrew for the passage above. (25)
- (c) Write a short essay outlining the evidence from the Bible and Mishnah to support the view that the Messiah could have both kingly and priestly qualities.
Support your answer with biblical and Mishnaic references (50)

Blank Page

Blank Page

Blank Page